

Przekład.

Konwencja Koncyljacyjna i Arbitrażowa
 pomiędzy Polską, Estonją, Finlandją i Łotwą,
 podpisana w Helsingforsie dnia 17 stycznia 1925 r.
 (Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 22 lipca 1925 r.—
 Dz. U. R. P. № 85, poz. 533).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
MY, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,
 PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
 wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem
 wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia siedemnastego stycznia tysiąc dziewięćset
 dwudziestego piątego roku podpisana została w Hel-
 singforsie pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Pol-
 skiej a Rządami Estonji, Finlandji i Łotwy Konwen-
 cja Koncyljacyjna i Arbitrażowa o następującem
 brzmieniu dosłownem:

Konwencja Koncyljacyjna i Arbitrażowa.

Republiki:

POLSKA,
 ESTOŃSKA,
 FINLANDZKA i
 ŁOTEWSKA

Convention de conciliation et d'arbitrage
 entre la Pologne, l'Éthonie, la Finlande et la
 Lettonie, signée à Helsingfors le 17 janvier 1925.

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE
NOUS, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,
 PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux, qui ces présentes Lettres verront, Salut:

Une Convention de conciliation et d'arbitrage
 entre le Gouvernement de la République de Pologne
 et les Gouvernements d'Éthonie de Finlande et de
 Lettonie ayant été signée à Helsingfors le dix-sept
 Janvier mil neuf cent vingt cinq, Convention dont
 la teneur suit:

Convention de conciliation et d'arbitrage.

Les Républiques:

DE POLOGNE,
 D'ESTHONIE,
 DE FINLANDE et
 DE LETTONIE

zdecydowane rozwinąć stosunki przyjazne, które istnieją pomiędzy Niemcami i zdecydowane stosować w najszerszym stopniu do swych wzajemnych stosunków zasadę załatwiania środkami pokojowymi sporów międzynarodowych, postanowiły zawrzeć Konwencję Koncyljacyjną i Arbitrażową.

W tym celu zostali mianowani Pełnomocnikami:

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:

P. A. Skrzyński, Minister Spraw Zagranicznych;

Przez Prezydenta Republiki Estońskiej:

P. K. Pusta, Minister Spraw Zagranicznych;

Przez Prezydenta Republiki Finlandzkiej:

P. Hj. I. Procopé, Minister Spraw Zagranicznych;

Przez Prezydenta Republiki Łotewskiej:

P. S. Mejerowics, Minister Spraw Zagranicznych

I ci Pełnomocnicy, należycie upoważnieni, zgodzili się na następujące artykuły:

Art. pierwszy.

Wysokie Strony Umawiające się, pragnąc stosować do swych wzajemnych stosunków zasady wytyczne Paktu Ligi Narodów, rozwinięte w Protokole Genewskim przyjętym dnia 2 października 1924 r., postanowiły posilkować się przewidzianymi tam sposobami dla załatwiania pokojowego zatargów, które mogłyby pomiędzy Niemcami powstać.

Art. 2.

Wysokie Strony Umawiające się zobowiązują się poddawać procedurze koncyljacyjnej lub arbitrażowej wszelkie spory, któreby mogły powstać pomiędzy Niemcami, a których we właściwym czasie nie udałoby się załatwić na drodze dyplomatycznej. Jednakowoż zobowiązanie powyższe nie będzie się stosowało ani do spraw, które z uwagi na ich charakter prawny należą wyłącznie do ustawodawstwa wewnętrznego Strony spór wiodącej, ani do sporów dotyczących Statutu terytorjalnego Wysokich Stron Umawiających się.

Do wszelkiego sporu, podlegającego rozstrzygnięciu w sposób wyżej wskazany, będzie zastosowana procedura koncyljacyjna, o ile Strony w sporze będące nie zgodzą się poddać go natychmiast arbitrażowi.

W razie, gdyby sprawozdanie, opracowane przez Komisję Koncyljacyjną ustanowioną na mocy artykułu 6 niniejszej Konwencji, nie zostało przyjęte przez wszystkie Strony w sporze będące, spór będzie poddany arbitrażowi, jeżeli jedna ze Stron tego zażąda.

Art. 3.

Jeżeli chodzi o spór, który, zgodnie z ustawodawstwem wewnętrznym jednej z Wysokich Umawiających się Stron, należy do kompetencji sądów, włączając w to i trybunały administracyjne, Strona pozwana może sprzeciwić się zastosowaniu do niego postępowania koncyljacyjnego lub arbitrażowego, zanim kompetentna władza sądowa nie wyda wyroku ostatecznego.

décidées à développer les relations amicales qui existent entre Elles et décidées à donner, dans leurs rapports réciproques, la plus large application au principe du règlement des différends internationaux par des moyens pacifiques, ont résolu de conclure une Convention de conciliation et d'arbitrage. A cet effet ont été nommés Plénipotentiaires:

Par le Président de la République de Pologne:

Monsieur le Comte A. Skrzyński, Ministre des Affaires Étrangères;

Par le Président de la République d'Esthonie:

Monsieur K. Pusta, Ministre des Affaires Étrangères;

Par le Président de la République de Finlande:

Monsieur Hj. J. Procopé, Ministre des Affaires Étrangères; et

Par le Président de la République de Lettonie:

Monsieur S. Meierowics, Ministre des Affaires Étrangères,

lesquels Plénipotentiaires, dûment autorisés, sont convenus des articles suivants:

Article premier.

Les Hautes Parties Contractantes désirant appliquer dans leurs rapports mutuels les principes dominants du Pacte de la Société des Nations, développés par le Protocole de Genève adopté le 2 octobre 1924, sont résolues à se servir des moyens y prévus pour le règlement pacifique des conflits qui pourraient surgir entre Elles.

Art. 2.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à soumettre à une procédure de conciliation ou à l'arbitrage tous les différends qui pourraient s'élever entre Elles et n'auraient pu être réglés par la voie diplomatique dans un délai raisonnable. Toutefois l'engagement précité ne se rapportera ni aux questions qui de par leur nature juridique relèvent uniquement de la législation interne de la Partie en cause, ni aux différends concernant le Statut territorial des Hautes Parties Contractantes.

Tout différend susceptible d'être réglé de la manière indiquée ci-dessus sera soumis à une procédure de conciliation, à moins que les Parties en litige ne conviennent de le soumettre immédiatement à l'arbitrage.

Au cas où le rapport élaboré par la Commission de conciliation instituée en vertu de l'art. 6 de la présente Convention n'aurait pas été accepté par toutes les Parties en litige, le différend sera soumis à l'arbitrage, si l'une des Parties le demande.

Art. 3.

S'il s'agit d'un différend qui, à teneur de la législation interne de l'une des Hautes Parties Contractantes, relève de la compétence des tribunaux, les tribunaux administratifs y compris, la Partie défenderesse pourra s'opposer à ce qu'il soit soumis à l'arbitrage ou à une procédure de conciliation avant qu'un jugement définitif ait été rendu par l'autorité judiciaire compétente.

Art. 4.

W razie, gdyby zastosowanie procedury arbitrażowej było przewidziane w jakiejś konwencji poprzednio zawartej, do której wpiłyby tylko Państwa podpisujące niniejszą Konwencję, postanawia się, że wszelki spór, do którego stosowałaby się ta poprzednia konwencja, będzie poddany przez Państwa, pomiędzy którymi spór powstanie, Komisji Koncyljacyjnej lub Arbitrażowej, zgodnie z niniejszą Konwencją.

Art. 5.

Rozumie się, że zobowiązania, przyjęte przez Wysokie Strony Umawiające się na mocy niniejszej Konwencji, w niczem nie uchybiają ich możliwości poddania, za wspólną zgodą, sporu, któryby mógł pomiędzy Niemi powstać, Stałemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Art. 6.

W ciągu trzech miesięcy od daty złożenia ostatniej ratyfikacji niniejszej Konwencji, Wysokie Strony Umawiające się ustanowią Stałą Komisję Koncyljacyjną, złożoną z czterech członków, po jednym mianowanym przez każdą z Nich, oraz Przewodniczącego wyznaczonego za wspólną zgodą z pomiędzy przynależnych państwa trzeciego. W braku zgody pomiędzy Stronami, Przewodniczący, na żądanie jednej z Nich, będzie wyznaczony przez Prezesa Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Strona, która życzyłaby sobie poddać spór procedurze koncyljacyjnej, zwróci się do Przewodniczącego Stałej Komisji. Ten ostatni poda natychmiast to zawiadomienie do wiadomości Strony lub Stron przeciwnych i zawezwie Strony w sporze będące do dopełnienia liczby członków mianowanych przez Nie, przez członków dodatkowych ad hoc, w stosunku jednego na każdą Stronę w sporze będącą; ci ostatni członkowie winni być wybrani z pośród przynależnych państwa trzeciego i mianowani w terminie nie przekraczającym sześciu tygodni, licząc od dnia wezwania. W razie, gdyby mianowanie to nie nastąpiło w terminie wskazanym, członków dodatkowych wyznaczy Przewodniczący.

Członkowie stali Komisji mianowani przez Strony spór toczące oraz członkowie dodatkowi będą zwołani niezwłocznie przez Przewodniczącego i utworzą razem z nim Komisję Koncyljacyjną dla załatwienia sporu poddanego procedurze koncyljacyjnej.

Art. 7.

Każda Komisja Koncyljacyjna decyduje o swej kompetencji zgodnie z poprzedzającymi artykułami.

Jeżeli jedno z Państw, pomiędzy którymi wyniknął spór, poddało go procedurze koncyljacyjnej, podczas gdy Strona przeciwna, powołując się na kompetencję Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej, będącą dla danego wypadku dla Stron obowiązkową, poddała mu tenże spór, rozpatrywanie go będzie zawieszono dopóki Trybunał nie orzeknie co do swej kompetencji.

Podanie w tych warunkach skierowane do Trybunału przez jedną ze Stron powstrzymuje zarządze-

Art. 4.

Dans le cas, où le recours à une procédure arbitrale serait prévu dans une convention antérieurement conclue dont ne font Partie que des États signataires de la présente Convention, il est convenu que tout différend auquel la convention antérieure s'appliquerait, sera soumis par les États entre lesquels le conflit est surgi à une commission de conciliation ou à l'arbitrage, conformément à la présente Convention.

Art. 5.

Il est entendu que les obligations assumées par les Hautes Parties Contractantes en vertu de la présente Convention n'entravent aucunement leur faculté de soumettre, d'un commun accord, un différend qui aurait pu surgir entre Elles, à la Cour permanente de Justice internationale.

Art. 6.

Les Hautes Parties Contractantes établiront dans les trois mois du dépôt de la dernière ratification de la présente Convention une Commission permanente de conciliation composée de quatre membres, à raison d'un membre nommé par chacune d'Elles, et d'un Président désigné d'un commun accord parmi les ressortissants d'un État tiers. A défaut d'entente entre les Parties le Président sera nommé, à la requête de l'une d'Elles, par le Président de la Cour permanente de Justice internationale.

La Partie désirant soumettre un différend à la procédure de conciliation s'adressera au Président de la Commission permanente. Celui-ci portera immédiatement cette notification à la connaissance de la Partie ou des Parties adverses et invitera les Parties en litige à compléter le nombre des membres nommés par Elles par des membres supplémentaires ad hoc à raison d'un membre pour chaque Partie en litige, ces derniers membres devant être choisis parmi les ressortissants d'un État tiers, et nommés dans un délai ne dépassant pas six semaines, à compter du jour de l'invitation. Au cas où la nomination n'aurait pas eu lieu dans le délai prescrit, les membres supplémentaires seront désignés par le Président.

Les membres permanents de la Commission nommés par les Parties en litige ainsi que les membres supplémentaires seront convoqués sans retard par le Président et constitueront ensemble avec lui la Commission de conciliation pour le règlement du différend soumis à la procédure de conciliation.

Art. 7.

Toute commission de conciliation connaît de sa compétence d'après les articles précédents.

Si l'un des États entre lesquels un conflit est surgi l'avait soumis à une procédure de conciliation et si la Partie adverse, faisant valoir la compétence de la Cour permanente de Justice internationale, cette compétence étant, dans le cas donné, obligatoire pour les Parties, lui soumettait le même différend, l'examen de celui-ci sera suspendu jusqu'à ce que la Cour ait statué sur sa compétence.

La requête ainsi adressée à la Cour par l'une des Parties suspendra les mesures prévues à l'article 6,

nia przewidziane w artykule 6, dopóki Trybunał nie orzeknie co do swej kompetencji.

Art. 8.

Członkowie Stałej Komisji będą mianowani na przeciąg lat trzech. O ile wysokie Strony Umawiające się nie ułożą się inaczej, nie będą oni mogli być odwołani podczas trwania ich mandatu. W razie śmierci lub ustąpienia jednego z nich, należy mu dać następcę na pozostały okres jego mandatu, w ciągu następnych dwóch miesięcy, o ile to będzie możliwe, a w każdym razie zaraz, jak tylko jakiś spór będzie przedłożony Komisji.

Art. 9.

Gdyby, po upływie terminu mandatu jednego z członków Stałej Komisji, nie wyznaczono mu następcy, należy uważać, że jego mandat jest przedłużony na okres lat trzech; w każdym razie, na żądanie jednej ze Stron, czynności Przewodniczącego winny ustać z końcem jego mandatu.

Członek, którego mandat dobiegł końca w trakcie postępowania wszczętego, bierze w dalszym ciągu udział w badaniu sporu aż do zamknięcia postępowania, chociażby jego następcą był już wyznaczony.

Art. 10.

W terminie piętnastu dni od daty, gdy jedno z Państw Umawiających się wytoczy spór przed Komisję, każda ze Stron będzie miała możliwość, dla zbadania tego sporu, zastąpić wyznaczonego przez siebie członka stałego przez osobę posiadającą w danej dziedzinie znajomość rzeczy.

Strona, któraby zechciała skorzystać z tego prawa, uprzedzi o tem natychmiast Stronę przeciwną; w tym wypadku ta ostatnia będzie miała możliwość skorzystać z takiego samego prawa w ciągu piętnastu dni od daty otrzymania przez nią tego powiadomienia.

Art. 11.

Komisja będzie się zbierała w miejscu oznaczonym przez Strony za wspólną zgodą, a w razie braku porozumienia w siedzibie Ligi Narodów. Komisja będzie mogła, jeżeli to uzna za konieczne, zebrać się w innym miejscu.

Art. 12.

Strony będące w sporze dostarczą Komisji wszelkich pożytecznych informacji, oraz będą jej ułatwiały, pod każdym względem, wykonanie jej zadania.

Komisja będzie mogła w danym razie zażądać od Sekretarza Generalnego Ligi Narodów pomocy Sekretarjatu, jeżeli będzie tego potrzebowała do swych prac.

Art. 13.

Postępowanie przed Komisją jest kontradyktoryjne.

O ile nie zapadnie jednomyślna uchwała przeciwna, do postępowania przed Komisją będą stosowa-

jusqu'à ce que la Cour ait statué sur sa compétence.

Art. 8.

Les membres de la Commission permanente seront nommés pour trois ans. Sauf accord contraire entre les Hautes Parties Contractantes, ils ne pourront pas être révoqués pendant la durée de leur mandat. En cas de décès ou de retraite de l'un d'eux il devra être pourvu à son remplacement pour le reste de la durée de son mandat, si possible dans les deux mois qui suivront, et, en tout cas, aussitôt qu'un différend aura été soumis à la Commission.

Art. 9.

Si, à l'expiration du mandat d'un membre de la Commission permanente, il n'eut pas pourvu à son remplacement, son mandat est censé renouvelé pour une période de trois ans; toutefois sur la demande de l'une des Parties, les fonctions du Président doivent cesser à la fin de son mandat.

Un membre dont le mandat expire pendant la durée d'une procédure en cours continue à prendre part à l'examen du différend jusqu'à ce que la procédure soit terminée, nonobstant le fait que son remplaçant ait été désigné.

Art. 10.

Dans un délai de quinze jours, à dater de celui où l'un des États Contractants aura porté un différend devant la Commission, chacune des Parties pourra, pour l'examen du litige visé, remplacer le membre permanent désigné par Elle par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière.

La Partie qui voudrait user de ce droit, en avertira immédiatement la Partie adverse; dans ce cas, celle-ci a la faculté d'user du même droit, dans un délai de quinze jours à partir de celui où l'avertissement lui est parvenu.

Art. 11.

La Commission se réunit dans l'endroit que les Parties désignent d'un commun accord ou, à défaut d'accord, au siège de la Société des Nations.

La Commission pourra, si elle le juge nécessaire, se réunir dans un autre endroit.

Art. 12.

Les Parties en litige fourniront à la Commission toutes les informations utiles et lui faciliteront, à tous égards, l'accomplissement de sa tâche.

La Commission pourra, le cas échéant, demander au Secrétaire Général de la Société des Nations l'assistance du Secrétariat, si la Commission en a besoin pour ses travaux.

Art. 13.

La procédure devant la Commission est contradictoire.

À défaut d'une décision contraire prise à l'unanimité, les dispositions contenues aux titres III et IV

wane postanowienia zawarte w tytułach III i IV Konwencji Haskiej o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych z dnia 18 października 1907 roku.

Obrady są publiczne wtedy tylko, gdy tak orzeknie Komisja za zgodą Stron.

Art. 14.

Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów. Każdy członek rozporządza jednym głosem, a w razie równości głosów głos Przewodniczącego przeważa. Orzeczenia Komisji co do istoty sporu będą mogły zapadać tylko w obecności wszystkich członków.

Art. 15.

Komisja złoży sprawozdanie odnośnie do przedłożonego jej sporu. Sprawozdanie to, gdy okoliczności pozwolą na to i gdy co najmniej trzech członków Komisji, uważając w tym wypadku Przewodniczącego za członka, zgodzą się na taki projekt, będzie zawierało projekt załatwienia sporu.

Zdanie umotywowane członków, którzy pozostali w mniejszości, będzie zamieszczone w sprawozdaniu.

Art. 16.

Komisja winna ukończyć swe prace w terminie sześciomiesięcznym, licząc od dnia jej pierwszego zebrania; jednakowoż Strony spór toczące mają zastrzeżone prawo przedłużenia tego terminu.

Czas, w ciągu którego prace Komisji są zawieszane w myśl postanowień artykułu 7, nie wchodzi w rachubę przy obliczaniu wyżej wymienionego terminu.

Art. 17.

Sprawozdanie Komisji podpisuje Przewodniczący i podaje niezwłocznie do wiadomości Stronom spór toczącym oraz Sekretarzowi Generalnemu Ligi Narodów.

Art. 18.

Strony, których spór przedłożono Komisji, podadzą sobie wzajemnie do wiadomości, jak również do wiadomości Przewodniczącego Stałej Komisji w terminie właściwym, czy przyjmują wnioski sprawozdania i zawarte w niem propozycje.

Rzeczą Stron jest zdecydować za wspólną zgodą, czy sprawozdanie Komisji winno być natychmiast ogłoszone. W braku zgody, Komisja będzie mogła ogłosić sprawozdanie, o ile będą po temu powody szczególne.

Art. 19.

Gdy, na mocy postanowień artykułu 2, jakiś spór będzie poddany arbitrażowi, trybunał arbitrażowy będzie ustanowiony na mocy porozumienia Stron.

O ile trybunał arbitrażowy nie zostanie ustanowiony za zgodą Stron zastosuje się sposób następujący:

Każda ze Stron zamianuje dwóch arbitrów, z których jeden winien być wybrany z listy członków Stałego Sądu Rozjemczego z wyłączeniem jej własnych obywateli. Arbitrzy w ten sposób wyzna-

de la Convention de la Haye pour le règlement pacifique des conflits internationaux du 18 octobre 1907, seront appliquées à la procédure devant la Commission.

Les débats ne sont publics que si la Commission, d'accord avec les Parties, en décide ainsi.

Art. 14.

Les décisions de la Commission sont prises à la majorité. Chaque membre dispose d'une voix, celle du Président étant décisive en cas de partage. La Commission ne peut prendre des décisions portant sur le fond du différend que si tous les membres sont présents.

Art. 15.

La Commission fera un rapport sur le différend qui lui a été soumis. Le rapport comportera un projet de règlement du différend, si les circonstances y donnent lieu et si trois au moins des membres de la Commission, le Président étant considéré comme membre, se mettent d'accord sur un tel projet.

L'avis motivé des membres restés en minorité sera consigné dans le rapport.

Art. 16.

Sous réserve du droit des Parties en litige de prolonger ce délai, la Commission doit achever ses travaux dans un délai de six mois, à compter du jour de la première réunion de la Commission.

Le temps durant lequel les travaux de la Commission sont suspendus selon les dispositions de l'article 7 n'est pas compris dans le délai susmentionné.

Art. 17.

Le rapport de la Commission est signé par le Président et porté sans délai à la connaissance des Parties en litige et du Secrétaire général de la Société des Nations.

Art. 18.

Les Parties dont le différend a été soumis à la Commission porteront à leur connaissance réciproque, ainsi qu'à la connaissance du Président de la Commission permanente, dans un délai raisonnable, si Elles acceptent les constatations du rapport et les propositions qu'il renferme.

Il appartient aux Parties en litige de décider d'un commun accord, si le rapport de la Commission doit être publié immédiatement. À défaut d'un accord la Commission pourra, en cas de raisons spéciales, procéder à la publication du rapport.

Article 19.

Lorsque, en vertu des dispositions de l'art. 2, un différend sera soumis à l'arbitrage, le Tribunal arbitral sera établi par l'accord des Parties.

À défaut de constitution du Tribunal par l'accord des Parties, il sera procédé de la manière suivante:

Chaque Partie nommera deux arbitres dont l'un doit être pris sur la liste des membres de la Cour permanente d'arbitrage et choisi à l'exclusion de ses propres nationaux. Les arbitres ainsi désignés

zeni wybiorą wspólnie Przewodniczącego Trybunału. W razie równości głosów wybór Przewodniczącego będzie powierzony Prezesowi Sątego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Art. 20.

W razie arbitrażu pomiędzy Stronami spór toczącymi, zawrą one, w terminie najdalej trzymiesięcznym, specjalny zapis kompromisowy, dotyczący przedmiotu sporu i warunków procedury. O ile warunki kompromisu inaczej nie stanowią, Strony, we wszystkim co dotyczy procedury arbitrażowej, zastosują się do postanowień zawartych w Konwencji podpisanej w Hadze dnia 18 października 1907 o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych, nie wyłączając artykułów 53 i 54 oraz biorąc pod uwagę artykuł 83 tejże Konwencji.

Art. 21.

Wyrok sądu rozjemczego jest obowiązujący. Gdyby, wszakże, wyrok ten stwierdził, iż orzeczenie jakiejś instancji sądowej lub wszelkiej innej władzy, zależnej od jednej z Wysokich Stron Umawiających się, jest w całości lub częściowo sprzeczne z prawem międzynarodowym, a gdyby prawo konstytucyjne tej Strony nie pozwalało, lub pozwalało tylko niezupełnie na uchylenie w drodze administracyjnej skutków orzeczenia, o którym mowa, Strona poszkodowana otrzyma słuszne odszkodowanie w innym rodzaju.

Art. 22.

W ciągu trwania postępowania concyljacyjnego lub arbitrażowego Strony powstrzymują się od wszelkich kroków, któreby mogły odbić się w sposób szkodliwy na przyjęciu propozycji Komisji lub na wykonaniu wyroku.

Art. 23.

Każda ze Stron będzie wynagradzała członków Komisji jak również arbitrów mianowanych przez Nią lub wyznaczonych, w braku nominacji, przez Przewodniczącego zgodnie z artykułem 6. Wynagrodzenie Przewodniczącego Strony spór toczące pokryją w równych częściach.

Strony winny dążyć do porozumienia się, aby wynagrodzenia były ustalone podług jednakowych zasad.

Każda Strona poniesie własne koszta postępowania, a koszta które Komisja lub Trybunał oznaczają jako wspólne, będą poniesione w równych częściach.

Art. 24.

Postanowienia niniejszej Konwencji będą stosowane nawet w tym wypadku, gdyby spory, które powstaną, miały swe źródło w faktach poprzedzających jej zawarcie.

Art. 25.

Rozumie się, że niniejsza Konwencja w niczem nie zmienia zobowiązań Państw podpisujących, opartych na Protokóle dotyczącym pokojowego załatwiania sporów międzynarodowych, przyjętym w Genewie dn. 2 października 1924.

choisiront ensemble le Président du Tribunal. En cas de partage des voix, le choix du Président est confié au Président de la Cour permanente de Justice internationale.

Art. 20.

Lorsqu'il y aura lieu à un arbitrage entre les Parties en litige, Elles établiront, dans un délai de trois mois au plus tard, un compromis spécial concernant l'objet du litige ainsi que les modalités de la procédure. À défaut de clauses compromissaires contrares, Elles se conformeront pour tout ce qui concerne la procédure arbitrale aux dispositions établies par la Convention signée à la Haye le 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux y compris les articles 53 et 54 et tenant compte de l'article 83 de ladite Convention.

Art. 21.

La sentence arbitrale est obligatoire. Si, toutefois, la sentence établissait qu'une décision d'une instance judiciaire ou de toute autre autorité relevant de l'une des Hautes Parties Contractantes se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit international, et si le droit constitutionnel de cette Partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer par voie administrative les conséquences de la décision dont il s'agit, il sera accordé à la Partie lésée une satisfaction équitable d'un autre ordre.

Art. 22.

Les Parties s'abstiendront, durant le cours de la procédure de conciliation ou d'arbitrage, de toute mesure pouvant avoir une répercussion préjudiciable sur l'acceptation des propositions de la Commission ou sur l'exécution de la sentence.

Art. 23.

Chacune des Parties indemnisera les membres de la Commission ainsi que les arbitres nommés par Elle ou désignés, faute de nomination, par le Président, conformément à l'article 6. L'indemnité du Président sera fournie par les Parties en litige en proportion égale.

Les Parties doivent chercher à s'entendre pour que les indemnités soient fixées d'après les mêmes principes.

Chaque Partie supportera les frais de procédure encourus par Elle; ceux déclarés communs par la Commission ou le Tribunal seront supportés par les Parties en proportion égale.

Art. 24.

Les dispositions de la présente Convention seront applicables même si les différends qui viendraient à s'élever avaient leur origine dans des faits antérieurs à sa conclusion.

Art. 25.

Il est entendu que la présente Convention n'apportera aucune modification aux obligations des États signataires fondées sur le Protocole pour le règlement pacifique des différends internationaux, adopté à Genève le 2 octobre 1924.

Art. 26.

Wszelki spór na tle interpretacji niniejszej Konwencji będzie poddany Stałemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Art. 27.

Konwencja niniejsza będzie ratyfikowana i dokumenty ratyfikacyjne będą złożone w Helsinkach (Helsingfors) jak można najprędzej. Wejdzie ona w życie natychmiast po złożeniu ratyfikacji i będzie trwała w mocy trzy lata licząc od daty złożenia ratyfikacji przez wszystkie Państwa podpisujące. Jeżeli na sześć miesięcy co najmniej przed upływem tego terminu nie będzie ona wypowiedziana, zachowa swą moc w ciągu nowego okresu trzyletniego i tak w dalszym ciągu będzie uważana za odnowioną każdorazowo na trzy lata, o ile nie nastąpi jej wypowiedzenie na sześć miesięcy co najmniej przed upływem poprzedniego okresu trzyletniego.

Pomimo jej wypowiedzenia przez jedną z Wysokich Stron Umawiających się, Konwencja zachowa swą moc w stosunku do Stron, które jej nie wypowiedziały.

Na dowód czego odnośni Pełnomocnicy podpisali niniejszą Konwencję i przyłożyli na niej swe pieczęcie.

Sporządzono w Helsinkach (Helsingfors) w czterech oryginałach dnia 17 stycznia 1925 roku.

(—) *Al. Skrzyński*

(—) *K. Pusta*

(—) *Procopé*

(—) *Mejerowicz*

Art. 26.

Tout différend relatif à l'interprétation de la présente Convention sera soumis à la Cour permanente de Justice internationale.

Art. 27.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications seront déposées à Helsinki (Helsingfors) aussitôt que faire se pourra. Elle entrera en vigueur immédiatement après le dépôt des ratifications et aura une durée de trois années à dater du dépôt des ratifications accompli par tous les États signataires. Si elle n'a pas été dénoncée six mois au moins avant l'expiration de ce délai, elle restera en vigueur pendant une nouvelle période de trois ans et sera ainsi de suite censée renouvelée chaque fois pour trois ans sauf dénonciation six mois au moins avant l'expiration de la précédente période de trois ans.

Nonobstant la dénonciation par l'une des Hautes Parties Contractantes la Convention demeurera en vigueur en ce qui concerne les Parties qui ne l'auront pas dénoncée.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Helsinki (Helsingfors) en quatre originaux, le 17 Janvier de l'an 1925.

(—) *Al. Skrzyński*

(—) *K. Pusta*

(—) *Procopé*

(—) *Mejerowicz*

Protokół dodatkowy do Konwencji Koncyljacyjnej i Arbitrażowej.

Pełnomocnicy, mianowani przez Prezydenta Republiki Estońskiej i Prezydenta Republiki Finlandzkiej, podpisując Konwencję Koncyljacyjną i Arbitrażową pomiędzy Estonją, Finlandją, Łotwą i Polską, stwierdzają niniejszym protokółem, że zobowiązania przyjęte przez Estonję i Finlandję na mocy powyższej Konwencji w niczem nie zmieniają deklaracji przez które Państwa te uznały jako obowiązującą z samego prawa i bez specjalnej Umowy jurysdykcję Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej zgodnie z paragrafem 2 art. 36 Statutu tegoż Trybunału.

Sporządzono w Helsinkach (Helsingfors) w czterech oryginałach dn. 17 stycznia 1925 r.

(—) *Pusta*

(—) *Procopé*

Zaznajomiwszy się z powyższą konwencją uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną zarówno w całości, jak i każde z zawartych w niej postanowień; oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i zatwierdzona i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywana.

Protocole additionnel à la Convention de Conciliation et d'arbitrage.

Les Plénipotentiaires nommés par le Président de la République d'Esthonie et le Président de la République de Finlande, en signant la Convention de conciliation et d'arbitrage entre l'Esthonie, la Finlande, la Lettonie et la Pologne, constatent par le présent Protocole que les obligations assumées par l'Esthonie et la Finlande en vertu de ladite Convention ne modifient en rien les Déclarations par lesquelles ces États ont reconnu comme obligatoire, de plein droit et sans convention spéciale, la juridiction de la Cour permanente de Justice internationale, conformément à l'article 36, paragraphe 2, du Statut de la Cour.

Fait à Helsinki (Helsingfors), en quatre originaux, le 17 Janvier de l'an 1925.

(—) *Pusta*

(—) *Procopé*

Après avoir vu et examiné ladite Convention, Nous l'avons approuvée et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclarons qu'elle est acceptée, ratifiée et confirmée, et promettons qu'elle sera inviolablement observée.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 1 września 1925 roku.

(—) *S. Wojciechowski*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej

Prezes Rady Ministrów:

(—) *W. Grabski*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *Al. Skrzyński*

L. S.

En Foi de Quoi Nous avons donné les présentes Lettres, revêtues du Sceau de la République.

A Varsovie, le 1 septembre 1925.

(—) *S. Wojciechowski*

Par le Président de la République

Le Président du Conseil des Ministres:

(—) *W. Grabski*

Le Ministre des Affaires Étrangères:

(—) *Al. Skrzyński*

L. S.